

vestlandsindeks™

KVARTALSVIS FORVENTNING SINDEKS FOR VESTLANDSK NÆRINGS LIV

Skiftende skydekke på Vestlandet

INVESTERINGENE LØFTES AV OLJENÆRINGEN

Også det kommende halvåret vil oljebransjen stå for den største investeringsandelen.

FULL SYSSELSETTING

Vestlandet nærmer seg full sysselsetting - vil trolig bidra til økt lønnsvekst.

AVTAGENDE BYGGEAKTIVITET

Avtagende boligbygging er trolig årsaken til at bygge- og anleggsbransjen melder om nedgang i både resultat- og forventningsindeksen.

Fakta om Vestlandsindeks

Vestlandsindeks er en kvartalsvis temperaturmåler for næringslivet på Vestlandet utarbeidet av Sparebanken Vest i samarbeid med Respons Analyse, og ble første gang presentert februar 2012. Dette er den 27. utgaven av Vestlandsindeks, og undersøkelsen ble gjennomført blant 700 bedrifter i perioden 13. til 22. august 2018.

Bedriftene er tilfeldig utvalgt med to eller flere ansatte, fordelt på 200 bedrifter i Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal og 100 i Sogn og Fjordane. Respondentene blir spurt om viktige indikatorer som blant annet etterspørsel, sysselsetting, investering og markedsutsikter de tre foregående månedene og

hvordan de forventer at utviklingen skal bli neste halvår. Vestlandsindeks kan være mellom 0 og 100. Et tall over 50 indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen, mens et tall under 50 indikerer pessimisme. For tredje kvartal 2018 viser Vestlandsindeks en resultatindeks på 62,6 og en forventningsindeks på 66,1. Resultatindeksen viser bedriftenes opplevelse av markedssituasjonen de siste tre måneder mens forventningsindeksen viser bedriftenes forventninger til markedssituasjonen de neste seks måneder. Tilsvarende tall for tredje kvartal 2017 var 61,5 og 64,6.

Skiftende skydekke i Vestlandsøkonomien

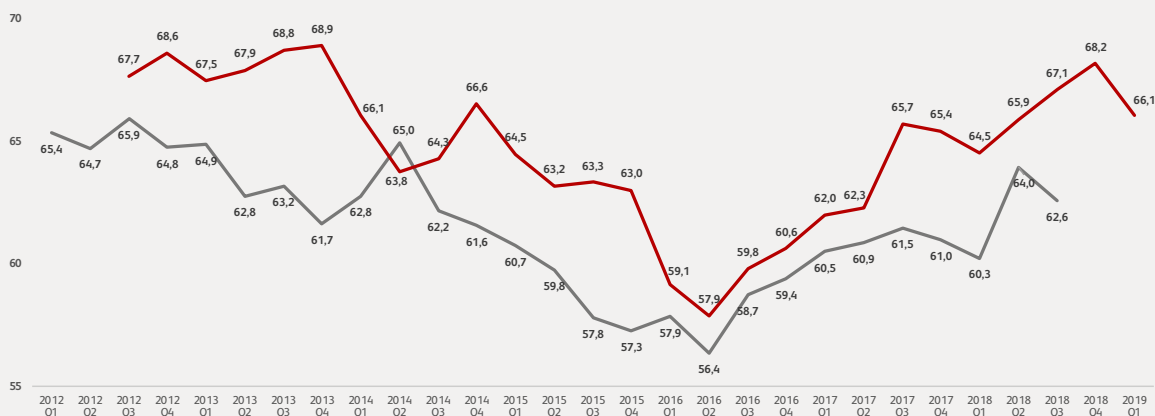
Resultat- og forventningsindeksen går begge noe tilbake etter forrige kvartals kraftige oppsving. På tross av nedgangen i 3. kvartal, er trenden fortsatt positiv for året. Nivået på indeksen er fremdeles høyt, og flere bedrifter melder om kapasitetsutfordringer. Men nedgangen kan tyde på farten i vestlandsøkonomien dabber litt av, og vi kan forvente en mer moderat vekst i vestlandsøkonomien fremover. Litt mer avdempet vekst hos våre handelspartnere, samt økt usikkerhet knyttet til ringvirkninger av handelskrig, kan forklare noe av tilbakegangen i resultat- og forventningsindeksen. På den annen side kan det være innenlandske forklaringer bak nedgangen i indeksen også. Bygg og anleggsbransjen opplever tilbakeslag etter rekordhøy boligbygging året før.

I Vestlandindeks 3/2018 forteller bedriftene at sysselsettingen de siste tre måneder har lagt om lag på samme nivå som ved foregående kvartal, men at forventet sysselsetting neste seks måneder går noe ned. Samtidig melder en økende andel av bedriftene at både faglært- og høyere utdannet arbeidskraft vil være vanskelig å få tak i. Dette tyder på at vi nærmer oss full sysselsetting på Vestlandet og at økt sysselsetningsvekst vil trolig bidra til økt lønnsvekst.

Bygg- og anleggsbransjen er blant næringsgruppene som rapporterer om nedgang i både resultat- og forventningsindeksen i Vestlandsindeks 3/2018. Dette er konsistent med den avtagende veksten i bransjen har opplevd i landet som helhet. Trolig kan noe av aktivitetsfallet på Vestlandet tilskrives avtakende boligbygging. Norges Bank har signalisert en renteoppgang i september, og svakere forventninger for bygg- og anleggsbransjen kan nok knyttes til hvordan en renteoppgang vil slå ut i oppdragsmengden fremover.

Selv om bedrifter med høy eksponering mot olje og gass nedjusterer investeringsforventingene noe fra forrige kvartals sterke måling, er trenden fortsatt positiv for året som helhet. Det er flere bedrifter med høy eksponering mot olje og gass som har økt investeringene og antall årsverk de siste tre måneder, enn bedrifter skjermet for petroleumsnæringen. Denne investeringstodelingen ser ut til holde frem det neste halvåret også. Andelen som forventer å øke investeringer og antall årsverk de neste seks månedene er betydelig høyere for bedrifter eksponert mot olje- og gass relatert virksomhet, enn for bedrifter uten tilknytning til bransjen.

Vestlandsindeks 3/2018*

* Forventningsindeksen er skjøvet to kvartaler fram for bedre illustrere sammenhengen mellom Vestlandsbedriftenes opplevelse av markedssituasjonen de siste tre måneder og forventninger til markedssituasjonen de neste seks måneder. Historisk har Forventningsindeksen vært en god ledende indikator for Resultatindeksen.

Resultat- og forventningsindeks

Resultatindeksen viser hvordan bedriftene på Vestlandet har opplevd den økonomiske situasjonen de siste tre måneder. I Vestlandsindeks 3/2018 faller resultatindeksen til 62,6, ned fra 64,0 i andre kvartal. På tross av nedgangen er nivået på indeksen fremdeles høyt. Sett bort fra forrige kvartals måling, må vi tilbake til andre kvartal 2014 for å finne en resultatindeks på samme nivå.

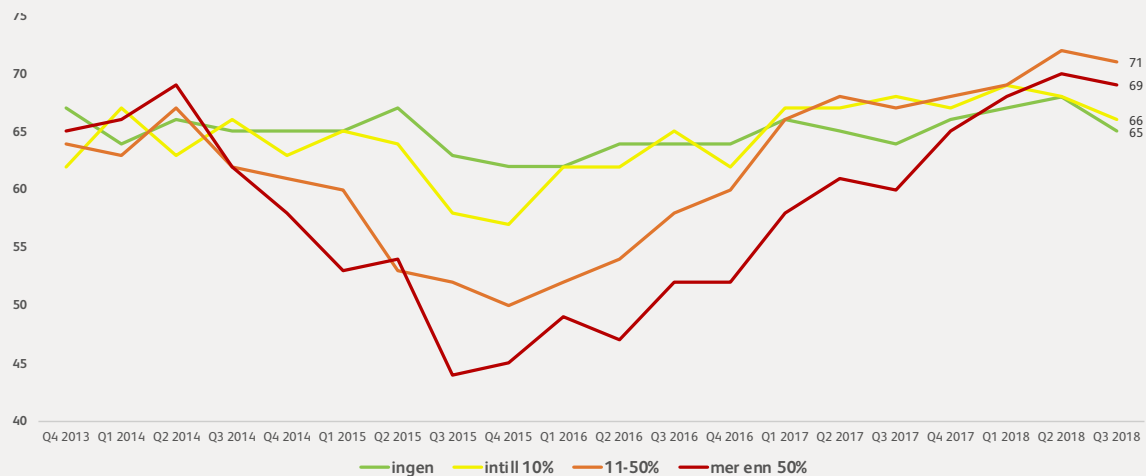
Nedjusteringen fra forrige kvartals måling viser seg igjen i flere av næringsgruppene i utvalget, der særlig «Bygge og anleggsvirksomhet» og «industri og kraft» bidrar til å trekke indeksen ned. I motsatt retning trekker næringsgruppene «overnattings- og serveringsvirksomhet», «jordbruk, skogbruk og fiske» og «eiendom og finans», som alle tre øker for andre kvartal på rad. Ser vi nærmere på resultatindeksens underindekser ser vi at nedgangen i hovedsak er drevet av nedjusteringer i underindeksene for etterspørsel og investeringer. Underindeksen for sysselsetting ligger om lag på samme nivå som ved forrige kvartal og lønnsomhetsindeksen øker for andre kvartal på rad.

Forventningsindeksen viser hvilke forventninger vestlandsbedriftene har for den økonomiske situasjonen de neste seks måneder. Vestlandsindeks 3/2018 viser at den positive utviklingen i forventningsindeksen fra de foregående kvartaler nå er snudd, og vi ser en nedgang i indeksen for første gang på ett år, ned til 66,1, fra 68,2 forrige kvartal. I et historisk perspektiv ligger indeksen fremdeles høyt og vi må også her tilbake til andre kvartal 2014 for å finne målinger på samme nivå, om man ser bort i fra forrige kvartals måling. I likhet med resultatindeksen er det også her næringsgruppene «Bygge og anleggsvirksomhet» og «industri og kraft»

som i størst grad bidrar til nedgangen, men får her også følge av «overnattings- og serveringsvirksomhet», «eiendom og finans» og «forretningsmessig tjenesteyting». Næringsgruppene «varehandel, bilverksteder og annen tjenesteyting», «shipping, transport og lagring» og «jordbruk, skogbruk og fiske» melder om økt optimisme for de neste seks månedene, men altså ikke nok til å trekke den totale indeksen opp. Nedgangen i forventningsindeksen viser seg igjen i underindeksene for investeringer, sysselsetting, etterspørsel og lønnsomhet, som alle går ned fra forrige kvartals måling.

Ser vi nærmere på resultat- og forventningsindeksen og knytter de opp mot andel av omsetning knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet ser vi de samme utviklingstrekkene, både for bedrifter i og utenfor petroleumssektoren, der både resultat- og forventningsindeksen nedjusterer seg noe. Samtidig ser vi at bedrifter med en større andel av omsetningen knyttet til olje- og gass relatert virksomhet befester sin posisjon med høyere resultat- og forventningsindeks enn for bedrifter skjermet for næringen. Dette viser seg igjen i underindeksene for lønnsomhet, investeringer og sysselsetting, hvor bedrifter med en større andel av omsetning knyttet til olje- og gassrelatert næring ligger på et høyere nivå enn bedrifter skjermet for næringen.

Forventningsindeks mot olje

Nærmer seg full sysselsetting på Vestlandet

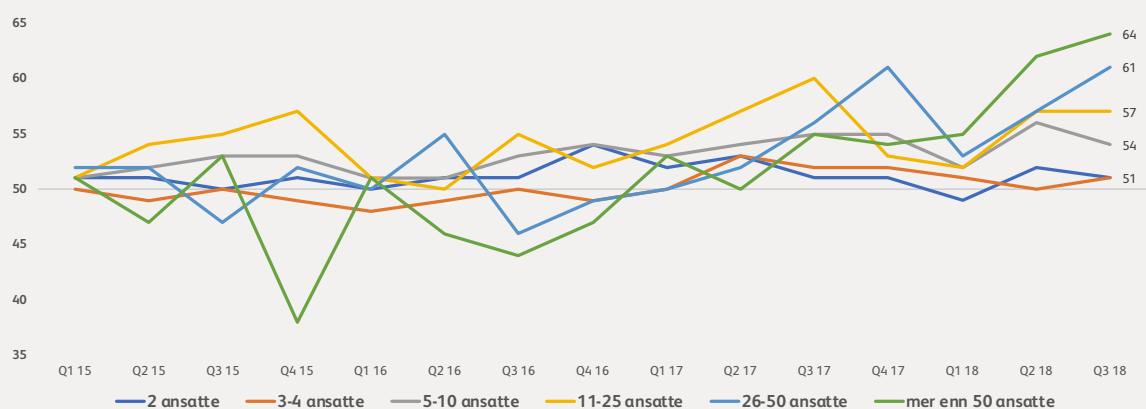
Resultatindeksens underindeks for sysselsetting går marginalt tilbake fra 53,9 i andre kvartal til 53,7 i tredje kvartal. Samtidig ser vi at forventningsindeksens underindeks for sysselsetting faller fra 57,4 til 54,6. At sysselsettingsindeksene nå faller betyr ikke at vi forventer økende arbeidsledighet. Begge indekser ligger godt over 50, som indikerer at bedriftene har et positivt syn på den økonomiske situasjonen og utviklingen. Nedgangen indiker heller at jobbveksten har gått litt ned sammenlignet med hva vi så forrige kvartal, og kan tyde på at vi nærmer oss full sysselsetting på Vestlandet.

Fylkesvis er det Hordaland og Rogaland som bidrar til å trekke resultatindeksens underindeks for sysselsetting ned, mens den når sitt høyeste nivå i Vestlandsindeksens historie for Møre og Romsdal, som sammen med Sogn og Fjordane har hatt en positiv utvikling i siste kvartal. Også når vi ber Vestlandets bedriftsledere vurdere sysselsettingssituasjonen for de neste seks månedene er det Hordaland og Rogaland som trekker forventningsindeksen ned, og får nå følge av Møre og Romsdal. Sogn og Fjordane er altså eneste fylke med

oppgang i forventningsindeksens underindeks for sysselsetting.

Ser vi nærmere på hvilke bedrifter det er som bidrar til økt sysselsetting er det særlig større bedrifter som skiller seg ut. Bedrifter med mer enn 50 ansatte, og/eller mer enn 100 millioner i omsetning har betydelig høyere resultat- og forventningsindeks for sysselsetting enn mindre bedrifter. Også bedrifter med betydelig andel av omsetning knyttet til olje- og gass relatert virksomhet skiller seg positivt ut, der netto andel som har økt antall årsverk de siste tre månedene har vært 34 %, mot 22 % blant bedrifter skjermet for næringen. Tilsvarende tall for neste seks måneder er 42 % for bedrifter med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og gass relatert næring, mot 20 % for bedrifter skjermet for petroleumsnæringen. På bransjenivå er det særlig næringsgruppene «overnatting og servering», «industri og kraft» og «forretningsmessig tjenesteyting» som har skilt seg positivt ut det siste kvartalet, mens «bygg og anlegg» og «shipping, transport og lagring» trekker i motsatt retning.

Resultatindeksen underindeks for sysselsetting mot bedriftsstørrelse målt i omsetning

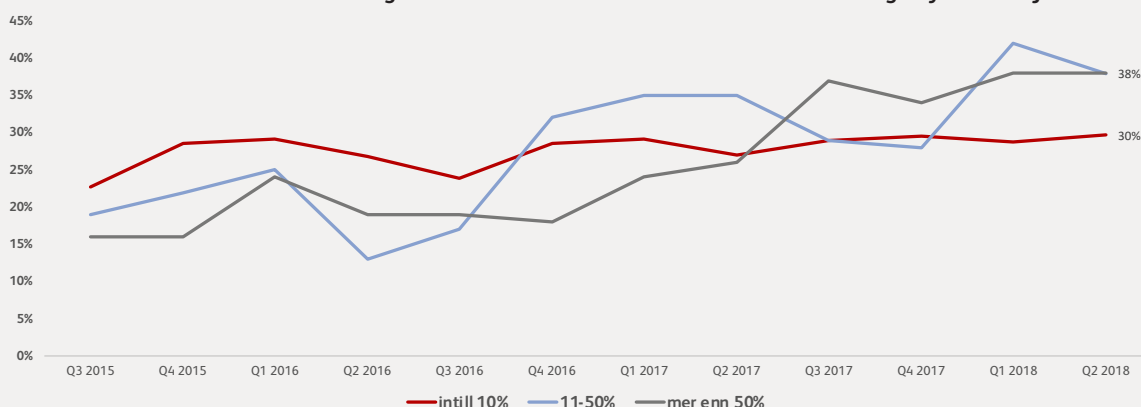
Investeringer

Resultatindeksen underindeks for investeringer reverserer mye av oppgangen vi så forrige kvartal, og ender på 55,6, ned fra 57,4. Den kraftige oppgangen forrige kvartal var sterkt drevet av at en større andel av bedrifter med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet hadde økt investeringene. Denne andelen er ikke like markant for inneværende kvartal hvor 23 % av bedriftene med mer enn 50 % av omsetningen knyttet til olje- og gassrelatert virksomhet har økt investeringene siste tre måneder, mot 22 % blant bedrifter skjermet for næringen.

Forventningsindeksens underindeks for investeringer går også noe ned fra forrige kvartals måling, fra 58,4 til

57,2. Ser vi nærmere på driverne bak dette finner vi blant annet at bedrifter med høyere eksponering mot olje- og gass nedjusterer investeringsforventningene noe. Vestlandsindeks 3/2018 viser dog at det fremdeles forventes et skille i investeringer mellom bedrifter i og utenfor petroleumsnæringen. Blant bedrifter med en større andel av omsetningen knyttet til olje- og gass relatert virksomhet er det 38 % som forventer økte investeringer de neste seks måneder, mot 30 % for bedrifter med liten eller ingen tilknytning til bransjen.

Andel som forventer økte investeringer neste seks måneder mot andel av omsetning knyttet til olje

Utvikling i regionene

Vestlandsindeks 3/2018 viser en moderat tilbakegang i resultatindeksen etter forrige kvartals sterke måling. Nedgangen er størst for Rogaland, som også var fylket med størst fremgang forrige kvartal. Altså kan noe av nedgangen tolkes som en korreksjon av de sterke målingene i andre kvartal. Bedriftene i Hordaland, og i Møre og Romsdal melder også om lavere nivåer på resultatindeksen, mens Sogn og Fjordane igjen går mot strømmen og går kraftig opp etter forrige kvartals svake måling.

Forventningsindeksen går ned for alle vestlandsfylkene. Særlig Rogaland og Møre og Romsdal går kraftig tilbake, og utligner med det den kraftige oppgangen fra forrige kvartal. På tross av dette er det fremdeles Rogaland og Møre og Romsdal som har høyest forventningsindeks blant vestlandsfylkene, da både Hordaland og Sogn og Fjordane melder om reduksjon i indeksen for andre kvartal på rad.

Rogaland

Resultatindeksen for Rogaland går tilbake fra forrige kvartals måling på 66,3, ned til 62,8. Nedgangen kan i stor grad sees som en korreksjon etter forrige kvartals voldsomme oppgang i indeksen. Særlig underindeksen for investeringer får merke korreksjonen, og får følge av underindeksene for sysselsetting og etterspørsel på vei ned. Underindeksen for lønnsomhet i fylket fortsetter oppgangen fra forrige kvartal og når sitt høyeste nivå siden første kvartal 2013.

Forventningene blant rogalandsbedriftene er også noe nedjustert i fra forrige kvartals måling, hvor forventningsindeksen ender på 66,8, ned fra 70,0. Korreksjonen viser seg igjen i samtlige underindekser av forventningsindeksen, der særlig nedjusterte sysselsettingsforventninger bidrar til nedgangen.

Hordaland

Bedriftsledere i Hordaland melder om en moderat nedgang i resultatindeksen fra forrige kvartals måling på 62,6 til 61,7. Nedgangen går igjen i samtlige underindekser, der etterspørsel og sysselsetting har det sterkeste negative bidraget, mens investeringer og lønnsomhet ligger om lag på forrige kvartals nivå.

Forventningsindeksen for Hordalandsbedriftene faller for andre kvartal på rad, ned til 65,9 fra 66,7 forrige kvartal. Nedgangen viser seg for alle forventningsindeksens underindekser, der nedjusterte sysselsetnings- og investeringsforventninger er de sterkeste driverne for den reduserte optimismen.

Sogn og Fjordane

Nok en gang viser bedriftsledere i Sogn og Fjordane at de går mot strømmen på Vestlandet, og rapporterer om en markant oppgang i resultatindeksen, opp fra 59,2 til 61,9. Utviklingen kan nok til en viss grad sees som en korreksjon etter forrige kvartals rekordlave måling, men kan også vitne om en suksessfull turistsommer i fjordfylket. Oppgangen går igjen i samtlige av resultatindeksens underindekser, hvor særlig utviklingen i etterspørsel og lønnsomhet bidrar positivt.

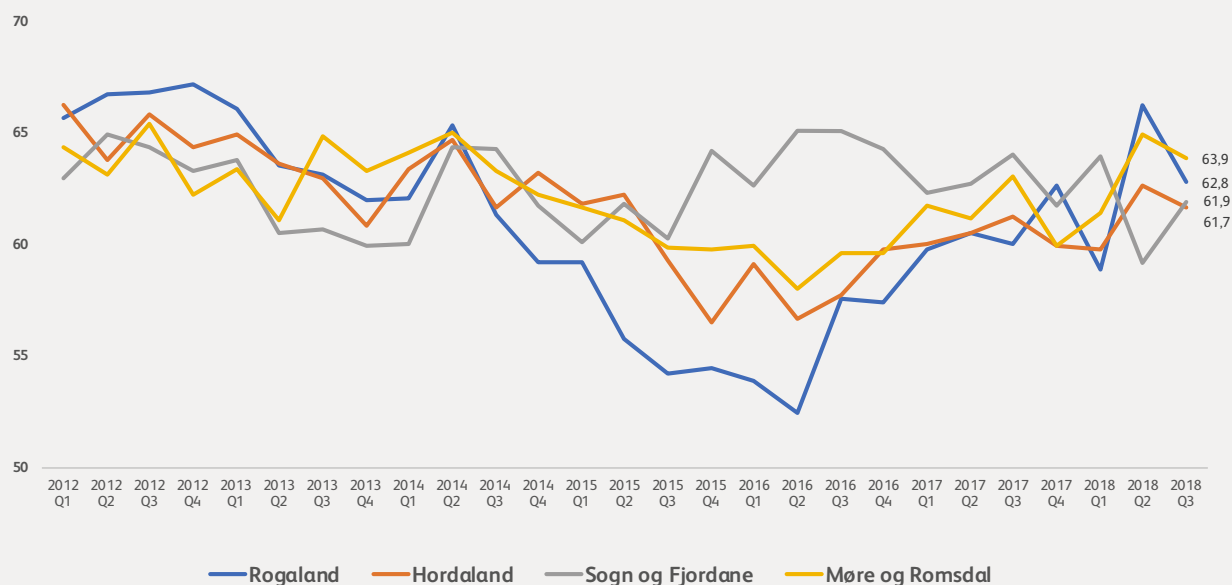
Forventningsindeksen for bedriftene i Sogn og Fjordane går moderat tilbake fra forrige kvartals måling på 65,6 til 65,2, og faller med det for andre kvartal på rad. På tross av økt optimisme knyttet til etterspørsel, sysselsetting og særlig investeringer for de neste seks månedene, bidrar forventninger om lavere lønnsomhet til å trekke den totale forventningsindeksen ned for Sogn og Fjordane.

Møre og Romsdal

Resultatindeksen for Møre og Romsdal opplever en moderat tilbakegang etter forrige kvartals gode måling, og ender på 63,9, ned fra 65,0. Nedgangen er i hovedsak drevet av negativ utvikling i etterspørsel, men også underindeksen for lønnsomhet går noe tilbake i det nordligste vestlandsfylket. Samtidig når underindeksen for sysselsetting sitt høyeste nivå i Vestlandsindeks sin historie og bidrar sammen med økte investeringer til bremse nedgangen i resultatindeksen.

Bedriftsledere i Møre og Romsdal nedjusterer forventningene noe fra forrige kvartals rekordmåling og forventningsindeksen for fylket går ned fra 69,1 til 65,9. Bedriftslederne forventer lavere vekst i etterspørsel, lønnsomhet og sysselsetting det neste halvåret, mens investeringsnivået forventes å ta seg noe opp.

Resultatindeks for fylkene

VESTLANDSINDEKS.NO

